

Dosarul C-304/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

12 mai 2021

Instanța de trimitere:

Consiglio di Stato (Consiliul de Stat, Italia)

Data deciziei de trimitere:

23 aprilie 2021

Apelant:

VT

Intimați:

Ministero dell'Interno

Ministero dell'interno - Dipartimento della Pubblica
Sicurezza - Direzione centrale per le risorse umane**Obiectul procedurii principale**

Anularea sau modificarea, după luarea măsurii provizorii a suspendării, a sentinței nr. 2672/2020 a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio, sede di Roma (Tribunalului Administrativ Regional din Lazio, sediul din Roma) (denumit în continuare: „TAR din Lazio”), care a respins acțiunea introdusă de VT pentru anularea anunțului nr. 333-B/12H.27.19, din 2 decembrie 2019, având ca obiect concursul public, pe bază de calificări și de examene, în vederea ocupării a 120 de posturi de comisar al Polizia di Stato (Poliția Națională) (denumit în continuare „anunțul din 2 decembrie 2019”), precum și a decretului Ministero dell'Interno (Ministerul de Interne) din 13 iulie 2018, nr. 103 (denumit în continuare „decretul ministerial nr.103/2018”), a măsurii implicite de neadmitere a lui VT la respectivul concurs public și a oricărui alt act implicit, prealabil, conex sau subsecvent acestora.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Compatibilitatea cu reglementarea europeană în materia interzicerii discriminării pe motive de vârstă, în special cu Directiva 2000/78/CE, a decreto legislativo n. 334/2000 (Decretul legislativ nr. 334/2000). Astfel, acesta din urmă, reglementând profesia de comisar al Poliției Naționale, introduce o limită de vârstă de 30 de ani, cu excepția câtorva derogări, pentru participarea la concursul public vizat.

Articolul 267 TFUE.

Întrebarea preliminară

Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000, articolul 3 TUE, articolul 10 TFUE și articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun reglementării naționale cuprinse în decreto legislativo n. 334/2000 (Decretul legislativ nr. 334/2000), cu modificările și completările ulterioare, și în izvoarele de rang secundar adoptate de Ministerul de Interne, care prevede o limită de vârstă de 30 de ani pentru participarea la o selecție pentru ocuparea unor posturi de comisar în cadrul carierei de funcționari ai Poliției Naționale?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Articolul 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Articolul 10 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Concluziile Președinției Consiliului European de la Helsinki, 10-11 decembrie 1999, care prevăd, la punctul 40, după cum urmează: „Atunci când întreprind reforme ale pieței muncii, statele membre ar trebui să acorde o atenție deosebită” în special „învățării pe tot parcursul vieții și egalității de șanse între femei și bărbați”.

Directiva 2000/78/CE a Consiliului, din 27 noiembrie 2000 (denumită în continuare: Directiva 2000/78/CE”); în special considerentele IX, XI, XVIII, XXIII și XXV; articolul 2; articolul 3 alineatul (1) litera (a); articolul 4 alineatul (1) și articolul 6 alineatul (1).

Dispoziții naționale invocate

Decreto legislativo 9 luglio 2003, n. 216 (Decretul legislativ nr. 216 din 9 iulie 2003 (denumit în continuare: „Decretul legislativ nr. 216/2003”); în special articolul 2, care prevede noțiunile de „discriminare” și de „discriminare directă” în

aceiași termeni ca articolul 2 din Directiva 2000/78/CE; articolul 3 alineatul 1, care reglementează domeniul de aplicare al decretului legislativ în aceiași termeni ca Directiva 2000/78/CE; articolul 3, care reproduce la alineatele 3, 4 bis și 6 conținutul articolelor 4 și 6 din Directiva 2000/78/CE.

Legge 15 maggio 1997, n. 127 (Legea nr. 127 din 15 mai 1997; în special articolul 3 alineatul 6, în baza căruia: „Participarea la concursuri organizate de administrațiile publice nu este supusă limitelor de vârstă, cu excepția derogărilor stabilite de regulamentele fiecărei administrații legate de natura serviciului sau de nevoile obiective ale administrației”.

Decreto legislativo 5 ottobre 2000, n. 334 (Decretul legislativ nr. 334 din 5 octombrie 2000 (denumit în continuare: Decretul legislativ nr. 334/2000”). În special articolul 1, care prevede calificările care alcătuiesc cariera funcționarilor Poliției Naționale, cu evoluție managerială; articolul 2 alineatul 2, care reglementează sarcinile comisarilor Poliției Naționale în următorii termeni: „Persoanele care fac parte din categoria funcționarilor până la calificarea de comisar șef au calificarea de ofițer de securitate publică și de ofițer de poliție judiciară. Îndeplinesc, în ceea ce privește calificările pe care le au, funcții inerente sarcinilor instituționale ale Poliției Naționale și ale Administrației Siguranței Publice, cu răspundere decizională autonomă și contribuție profesională corespunzătoare. Asigură, de asemenea, instruirea personalului subordonat și îndeplinesc, în funcție de competența deținută, sarcini de instruire și formare a personalului Poliției Naționale. Respectivul personal este colaboratorul direct al persoanelor care aparțin calificărilor superioare ale carierei menționate și le înlocuiește în conducerea birourilor și a departamentelor în caz de absență sau imposibilitate de a-și exercita funcția. Dacă sunt titulari ai respectivei funcții, precum și când îl înlocuiesc pe șeful Comisariatelor detașate ale siguranței publice, comisarii șefi exercită și atribuțiile de Autoritate locală a siguranței publice. Același personal îndeplinește, de asemenea, cu deplină responsabilitate privind directivele emise și rezultatele obținute, funcții de conducere a birourilor și a departamentelor care nu sunt rezervate personalului cu calificări superioare, precum și funcții de conducere și coordonare a mai multor unități organice în cadrul biroului unde a fost repartizat. Funcțiile menționate anterior sunt identificate prin decretul șefului poliției-director general al siguranței publice, favorizând angajarea comisarilor adjuncți și a comisarilor ca detașați, precum și în cadrul birourilor sau al departamentelor care îndeplinesc sarcini de ordine și siguranță publică și de control al teritoriului și al celor din departamentele de specialitate și din departamentele de experți. Prin același decret sunt, de asemenea, identificate sarcinile de conducere a birourilor care sunt, în mod prioritar, atribuite comisarilor șefi”; articolul 3 alineatul 1, în baza căruia: „(...) *Limita de vârstă pentru participarea la concurs, care nu depășește 30 de ani, este stabilită de regulamentul adoptat conform articolului 3 alineatul 6 din legea 15 maggio 1997,*

n. 127 (Legea 15 nr. 127 din 15 mai 1997, cu excepția derogărilor prevăzute în regulamentul menționat anterior (...)). Sunt relevante și alineatul 3 al articolului 3 menționat, care prevede, în cadrul concursului în cauză, o probă de capacitate fizică, al cărui rezultat negativ poate determina, prin el însuși, nepromovarea selecției, și alineatul 4 al articolului 3 menționat, în baza căruia: «[douăzeci la sută dintre posturile disponibile pentru accesul la calificarea de comisar este rezervat personalului Poliției Naționale care are studii superioare juridice, atestate prin diploma de licență, și cu vârsta de până la 40 de ani(...)]»

Decretul ministerial nr. 103/2018; în special articolul 3 alineatul 1, care prevede o limită de 30 de ani pentru participarea la concursul public pentru accesul la funcția de comisar al Poliției Naționale.

Decreto legislativo 30 aprilie 1997, n. 165 (Decretul legislativ nr. 165 din 30 aprilie 1997), care, conform articolelor 1 și 2, fixează la 61 de ani vârsta limită la care personalul Poliției Naționale este pensionat pentru că a atins limita de vârstă.

Anunțul din 2 decembrie 2019, în special articolul 3 alineatul 1 litera d), care fixează, printre cerințele generale de admitere, „vârsta cuprinsă între 18 ani împliniți și 30 de ani neîmpliniți” și care prevede, însă, că limita menționată „este majorată, cu până la trei ani, în funcție de serviciul militar efectiv efectuat de candidați” și că „Se face abstracție de limita de vârstă pentru personalul care aparține Poliției Naționale. Pentru persoanele care dețin funcții în cadrul Administrației civile a internelor, limita de vârstă pentru participare la concurs este de 35 de ani”; articolul 10, care scutește de probele de capacitate fizică persoanele care fac deja parte din Poliția Națională; articolul 11 alineatul 4, care reglementează proba de capacitate fizică, al cărui rezultat negativ poate să ducă, prin el însuși, la nepromovarea selecției.

Scurtă prezentare a faptelor și a procedurii

- 1 VT, reclamant-apelant, a încercat să se înscrie, prin intermediul procedurii telematică corespunzătoare, la anunțul din 2 decembrie 2019, însă nu a reușit deoarece sistemul informatic a constatat că acesta nu respecta limita maximă de vârstă de 30 de ani până la care se poate participa la concursul pentru funcția de comisar al Poliției Naționale, prevăzută de articolul 3 alineatul 1 litera d) din respectivul anunț, la articolul 3 alineatul 1 din Decretul ministerial nr. 103/2018 și la articolul 3 alineatul 1 din Decretul legislativ nr. 334/2000. VT este, de altfel, născut în 1988.
- 2 VT a formulat recurs în fața TAR din Lazio, a fost admis cu rezervă la concurs și a trecut probele de preselecție. Prin sentința nr. 2672/2020, instanța menționată a respins recursul lui VT, reținând faptul că limita de vârstă prevăzută de anunț constituie o limită rezonabilă, iar în acest sens nu este contrară nici Constituției

italiene, nici legislației europene care interzice discriminările inclusiv pe motiv de vârstă, în special directivei 2000/78/CE.

- 3 VT a atacat respectiva sentință în fața Consiglio di Stato (Consiliul de Stat).

Argumente esențiale ale părților din procedura principală

- 4 În fața Consiglio di Stato (Consiliul de Stat), VT susține că legislația italiană care prevede limita de vârstă de 30 de ani la articolul 3 di Legea din 15 mai 1997 nr. 127 este contrară Directivei 2000/78/CE, articolului 21 din Carta drepturilor fundamentale și articolului 10 TFUE. Acesta susține că această limită maximă de vârstă ar reprezenta o discriminare nerezonabilă, nepermisă de normele citate. În acest sens, el invocă articolul 3 alineatul 1 litera d) din anunțul din 2 decembrie 2019, care prevede, într-un mod pretins și mai nerezonabil, o limită de vârstă superioară pentru stabilirea categoriilor de candidați participanți, precum și articolul 10 din anunțul menționat, care scutește de probele de capacitate fizică persoanele care fac deja parte din Poliția națională.
- 5 Ministerul de Interne a solicitat ca apelul să fie respins, apărând motivarea sentinței nr. 2672/2020 a TAR din Lazio.

Scurtă ilustrare a motivării trimiterii preliminare

- 6 Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) are îndoieli cu privire la compatibilitatea cu legislația europeană a Decretului legislativ nr. 334/2000, a Decretului ministerial nr. 103/2018 și a anunțului din 2 decembrie 2019, reținând că fixarea limitei de vârstă de 30 de ani în discuție ar introduce o discriminare pe motiv de vârstă în sensul articolului 2 din Directiva 2000/78/CE, care nu este nejustificată în baza articolelor 4 și 6 din aceasta din urmă. Această chestiune este relevantă pentru soluționarea procedurii principale dat fiind că, dacă ar fi constatată această incompatibilitate, VT ar putea participa la concursul în cauză, deoarece ar reintra în vigoare articolul 3 alineatul 6 din Legea nr. 127/1997, care nu prevede limite de vârstă, cu excepția necesității de a trece probele fizice.
- 7 În susținerea propriului argument, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) face trimitere la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene privitoare la discriminările fondate pe vârstă în materie de recrutare în rândul forțelor de poliție și a corpurilor militare însărcinate cu serviciile publice de salvare.
- 8 În primul rând, instanța de trimitere menționată afirmă că din textul articolului 2 alineatul 2 din Decretul 334/2000 rezultă că funcțiile comisarului de poliție sunt, în principal, de conducere și cu caracter administrativ. Nu sunt prevăzute ca fiind esențiale acestei profesii funcțiile operative de tip executiv care, dată fiind natura lor, necesită capacități fizice deosebit de importante, comparabile cu cele cerute unui agent simplu al poliției naționale spaniole, după cum au fost evidențiate de hotărârea Curții de Justiție în cauza C-258/2015, pe care Curtea de Justiție le-a

considerat în orice caz compatibile cu o limită de vârstă mai mare cu cinci ani față de cea despre care este vorba în speță.

- 9 Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) face trimitere apoi la Hotărârea Curții de Justiție în cauza C-416/13, în care s-a considerat disproporționată o limită de 30 de ani pentru accesul la funcția de agent simplu în rândul poliției locale spaniole, ale cărui atribuții erau, în principal, administrative, însă nu excludeau complet intervențiile bazate pe forța fizică. Prin urmare, instanța de trimitere susține că cu atât mai mult limita de vârstă de 30 de ani în discuție ar trebui să fie considerată nepotrivită în cauza examinată, în care intervențiile de acest tip sunt considerate străine atribuțiilor tipice ale comisarului din cadrul Poliției Naționale.
- 10 În plus, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) citează hotărârea Curții de Justiție în cauza C-229/08, în care aceasta a considerat justificată, conform articolului 4 alineatul 910 din Directiva 2000/78/CE, o limită de vârstă de 30 de ani în scopul angajării în cadrul serviciului tehnic de nivel mediu a pompierilor, ținând cont de faptul că sarcinile respective necesitau deținerea unor capacități fizice importante, care nu mai erau deținute odată împlinită vârstă de 45 de ani.
- 11 În lumina acestei jurisprudențe, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) invocă caracterul disproporționat al limitei de 30 de ani în discuție, inclusiv din perspectiva articolului 3 alineatele 3 și 4 din Decretul legislativ nr. 334/2000. Pe de o parte, instanța de trimitere menționată afirmă că, în absența unor exigențe analoge celor evidențiate în hotărârea în cauza C-258/15, prevederea unor probe de capacitate fizică ce conduc la excluderea din concurs în cazul în care participanții nu le trec, ar trebui să fie oricum considerată suficientă pentru a garanta posibilitatea îndeplinirii serviciului prin modalitățile cerute de acesta. Pe de altă parte, din prevederea unei excepții pentru accesul la funcția de comisar al personalului Poliției Naționale aflat deja în serviciu, însă de vârstă superioară, cuprinsă la articolul 3 alineatul 4 din Decretul legislativ menționat, ar rezulta faptul că o vârstă inițială de 40 de ani nu este complet incompatibilă cu atribuțiile comisarului Poliției Naționale.
- 12 În cele din urmă, Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) amintește faptul că vârsta-limită la care personalul Poliției Naționale este pensionat din motive de atingere a limitei de vârstă este de 61 de ani, conform articolelor 1 și 2 din Decretul legislativ nr. 165 din 30 aprilie 1997. Conform instanței de trimitere menționate, limita respectivă pentru vârsta de pensionare ar asigura o perioadă adecvată de serviciu înainte de pensionare inclusiv unei persoane care și-ar începe cariera după vârsta de 30 de ani.